

Nr 101.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillstånd för underläkaren vid Kristinehamns hospital, medicine kandidaten Axel Boo Erik Wahlström att söka och erhålla befattning såsom biträdande läkare vid statens hospital och asyler med förordnande tills vidare; given Stockholms slott den 13 maj 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att underläkaren vid Kristinehamns hospital, medicine kandidaten Axel Boo Erik Wahlström må, utan hinder därav att han icke avlagt medicine licentiatexamen, söka och erhålla befattning såsom biträdande läkare vid statens hospital och asyler med förordnande tillsvidare.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 13 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I en till Kungl. Maj:t ställd, av medicinalstyrelsen med underdånig skrivelse den 16 januari 1914 jämte yttrande från direktionen för Kristinehamns hospital överlämnad skrift har underläkaren vid Kristinehamns hospital, medicine kandidaten Axel Boo Erik Wahlström, som enligt bifogad merit- och tjänstförteckning under mera än tio år arbetat i sinnessjukvårdens tjänst, anhållit att, ehuru han på grund av ogynnsamma omständigheter ännu ej kunnat avlägga medicine licentiatexamen, tillstånd måtte beviljas honom att söka och erhålla biträdande läkartjänst vid statens hospital med förordnande tillsvidare och med de rättigheter i fråga om avlöning och pension, som genom nådigt brev den 30 juni 1913 vore tillförsäkrade innehavare av sådan läkartjänst.

Innan jag närmare ingår på Wahlströms ansökning, må här anföras följande.

Genom nådigt brev den 28 juni 1907 har Kungl. Maj:t fastställt avlöning för, utom andra tjänstemän vid rikets hospital och asyler, underläkare att utgå med 2,500 kronor för år jämte vissa naturaförmåner, dock att underläkare, som är medicine licentiat, äger att utöver nämnda avlöning uppbära 500 kronor för år. Den 15 juni 1908 förordnades Wahlström att uppehålla en underläkarbefattning vid Kristinehamns hospital, och har han allt sedan innehaft sådan befattning vid denna anstalt. Genom nådigt brev den 30 juni 1913 hava emellertid alla underläkartjänster vid rikets hospital och asyler förändrats till biträdande läkartjänster med kontant avlöning av 4,500 kronor, dock att för biträdande läkare, som är förordnad för viss tid, den kontanta avlöningen bestämts att utgå med allenast 4,000 kronor. Vid denna omreglering förutsattes, att, såsom förut varit fallet, medicine licentiatexamen skulle vara kompetensvillkor för erhållande av befattning såsom biträdande läkare. I sistnämnda nådiga brev föreskrevs därför, bland annat, att i fråga om de läkartjänster vid rikets hospital och asyler, som den 1 juli 1913 innehades av medicine kandidater, dittills gällande lönestat skulle tillämpas för dåvarande innehavare, så länge de ännu ej avlagt medicine licentiatexamen. På grund av denna senare bestämmelse innehar Wahlström allt fortfarande en underläkartjänst vid Kristinehamns hospital med avlöning enligt ovannämnda nådiga brev den 28 juni 1907.

Jämväl må erinras, att Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 24 oktober 1913 bemyndigat medicinalstyrelsen att — utan hinder av bestämmelserna i § 19 av förnyade nådiga stadgan angående sinnessjuka den 14 juni 1901, däri stadgas, att biträdande läkare vid statens anstalter för sinnessjuka skall förordnas för viss tid, ej över tre år — från ingången av år 1914 förordna sökande, som är legitimerad läkare och vid ansökningstidens utgång under minst tre år tjänstgjort såsom läkare vid nämnda anstalter eller därmed jämförlig sinnessjukanstalt samt därvid visat sig vara ägnad för läkarbefattning vid sinnessjukvården, att *tillsvidare* vara biträdande läkare vid statens ifrågavarande anstalter.

På sätt ovan antytts, innebär alltså Wahlströms föreliggande ansökning, att han, utan hinder därav att han icke avlagt medicine licentiatexamen och sålunda icke är legitimerad läkare, skulle medgivas rätt att söka och erhålla förordnande tillsvidare som biträdande läkare med rätt till de med sådan tjänst förenade avlöningsförmåner.

Av den till stöd för ansökningen åberopade merit- och tjänstförteckningen inhämtas, att Wahlström, som är född den 11 november 1867,

avlagt medicine kandidatexamen den 13 mars 1895 och därefter från och med den 1 oktober 1896 under sammanlagt 11 år 9 månader 21 dagar med goda vitsord uppehållit olika läkarbefattningar, därav under 10 år 3 månader och 26 dagar befattningar i sinnessjukvårdstjänst, nämligen från och med den 1 oktober 1900 under 4 år 10 månader såsom underläkare vid Stockholms stads allmänna försörjningsinrättnings avdelning för sinnessjuka och den därmed förenade upptagningsanstalten för akut sinnessjuka samt från och med den 15 juni 1908 under 5 år 5 månader 26 dagar såsom underläkare vid Kristinehamns hospital. Vid nämnda hospital har han under vissa delar av år 1912 förutom egen tjänst bestritt även biträdande läkartjänsten vid hospitalet och jämväl under större delen av år 1913 bestritt tvenne tjänster.

Hospitals-
direktionen.

Direktionen för Kristinehamns hospital har i sitt ovan omförmälda yttrande anfört, bland annat, följande.

Direktionen vore så mycket mera benägen att förorda Wahlströms ansökning, som direktionen kände sig stå i verklig tacksamhetsskuld till Wahlström för ett snart sexårigt självuppoftande, plikttroget och samvetsgrannt arbete i Kristinehamns hospitals tjänst under omständigheter, som varit för hospitalet ytterst bekymmersamma på grund av svårigheten, ja tidvis omöjligheten att hålla samtliga subalternläkartjänster vid detsamma besatta. Då svårigheterna i sistnämnda hänseende varit som störst, hade Wahlström, till ytterligt förfång för sina examensstudier, skött ej blott en utan *två* underläkartjänster vid hospitalet mot en i förhållande till arbetets omfattning ringa lön.

Att Wahlström besuttede kompetens för biträdande läkarbefattning hade han under sin långa tjänstgöringstid vid Kristinehamns hospital visat. Hans betyg i de teoretiska, medicinskt propedeutiska ämnen, vilka inginge i medicine kandidatexamen, kunde icke vägleda vid ett bedömande av de praktiskt medicinska kunskaper, han sedan dess förvärvat. Dessa hans praktiska kunskaper vore emellertid fullt tillräckliga för de i allmänhet enkla och lätta uppgifter av rent medicinsk art, som mötte en biträdande hospitalsläkare under hans tjänstutövning. Och vad beträffade de ojämförligt mycket mera maktpåliggande psykiatriska, respektive anstaltstekniska uppgifter, som en biträdande läkare hade att handlägga, vore Wahlström, tack vare hans under en mer än tioårig anstaltstjänstgöring förvärvade erfarenhet, bättre rustad att lösa dessa än många legitimerade läkare, som för närvarande beklädde tjänster å hospitalsbanan.

Medicinal-
styrelsen.

Medicinalstyrelsen har i sin förberörda skrivelse yttrat sig sålunda.

»Under åberopande av vad direktionen såsom stöd för sitt tillstyrkande av Wahlströms underdåniga ansökning anfört, vill medicinalstyrelsen i underdånighet särskilt betona, hurusom Wahlström genom mer än tioårig tjänst dels å Stockholms stads sinnessjukhus dels å Kristinehamns hospital gjort sig väl förtrogen med de åligganden, som tillkomma en så relativt underordnad läkare vid hospi-

tal som en biträdande läkare. Därjämte må framhållas, att Wahlström under sin ovanberörda tjänstgöring visat sig vara synnerligen väl ägnad för läkarbefattning vid sinnessjukvården.

Wahlströms tjänst har helt tagit hans tid i anspråk, desto mer som på grund av den under de senare åren rådande läkarbristen vakanser å underordnade tjänster vid Kristinehamns hospital ofta uppstått, vilket kräft ökad arbetsintensitet från de å anstalten tjänstgörande läkarnas sida. Medicinalstyrelsen kan för sin del vitsorda, att Wahlström varit så fullt upptagen av fullgörandet av sin tjänst vid Kristinehamns hospital, att tid och arbetskraft icke stått honom övrig att ägna sig åt examensstudier.

Wahlströms nu innehavande underläkartjänst är den enda återstående underläkartjänsten vid rikets hospital och asyler. Alla de övriga underläkartjänsterna hava med innevarande års ingång genom de förra innehavarnas avgång eller förordnande enligt ovanberörda nådiga brev den 24 oktober 1913 förändrats till biträdande läkartjänster.

I allmänhet åligger det icke biträdande läkare att utfärda några intyg beträffande å hospital intagna sinnessjuka, vadan det förhållandet, att Wahlström icke avlagt medicine licentiatexamen och alltså icke blivit legitimerad läkare, ej kan anses verka hinderligt för honom vid utövandet av en tjänst såsom biträdande läkare, helst som vid flertalet hospital numera finnes hospitalsläkare, vilken det åligger att vid förfall för överläkare uppehålla dennes tjänst.»

På grund av det sålunda anförda har styrelsen tillstyrkt bifall till den av Wahlström gjorda ansökningen.

Vid prövning av föreliggande ärende synes mig i första hand böra Departements-
chefen. tagas hänsyn till den tid, Wahlström varit anställd i sinnessjukvårdens tjänst, samt de vitsord, han därunder förvärvat, och den lämplighet, han visat för ifrågavarande slag av läkartjänstgöring. I dessa avseenden är upplyst, att Wahlström tjänstgjort såsom sinnessjukläkare i över 10 år och för denna tjänstgöring erhållit synnerligen goda vitsord samt att han, enligt medicinalstyrelsens uttalade mening, visat sig synnerligen väl ägnad för läkarbefattning vid sinnessjukvården. Både hospitalsdirektionen och medicinalstyrelsen hava vitsordat, att Wahlström på grund av den mångåriga erfarenhet, han förvärvat i sinnessjukvård, praktiskt sett äger full kompetens att bekläda biträdande läkarbefattning vid hospital, en befattning som måste anses vara av jämförelsevis underordnad beskaffenhet. Och beträffande den teoretiska kompetensen anser medicinalstyrelsen den omständigheten, att Wahlström icke avlagt medicine licentiatexamen, ej verka hinderligt vid utövandet av dylik befattning.

Redan med hänsyn till nu upplysta omständigheter finner jag ansökningen i och för sig i hög grad behjärtansvärd.

Därtill kommer emellertid ytterligare, att starka billighetsskäl tala för bifall till den gjorda framställningen. Det framgår av de i ärendet

avgivna yttrandena, att Wahlström med åsidosättande av egna intressen under de 5 à 6 senaste åren ägnat sig åt tjänstgöringen vid ifrågavarande hospital, vilken, enligt vad som blivit upplyst, på grund av de ofta rådande läkarvakanserna därstädes varit så krävande, att han icke blivit i tillfälle att sysselsätta sig med studier till licentiatexamen. Vad direktionen i detta avseende anför om Wahlströms självupppoffrande arbete i hospitalets tjänst, särskilt då detta icke haft tillräckligt antal läkare till sitt förfogande, synes mig värt allt beaktande.

Medicinalstyrelsen har i underdånig skrivelse den 30 september 1912, som finnes återgiven i Kungl. Maj:ts proposition till 1913 års riksdag angående vissa ändringar i lönestaterna för personalen vid rikets hospital och asyler (nr 113), upplyst, att hospitalsunderläkarens tjänstegöromål numera i intet avseende skilja sig från biträdande läkarens. Jämväl med hänsyn härtill synes det obilligt, att Wahlström, som uppnått 46 års ålder, åtnjuter en avlöning av allenast 2,500 kronor jämte vissa naturaförmåner. Denna avlöning kan icke anses utgöra skälig ersättning för det arbete, som utkräves av honom. I detta sammanhang må även framhållas, att Wahlström på den grund, att han endast är medicine kandidat, ej kunnat förskaffa sig några biinkomster genom enskild praktik utom anstalten, vilket återigen medfört, att han kunnat ägna sin tid mera odelat åt sjukvården inom denna.

Såsom medicinalstyrelsen påpekat, är Wahlströms underläkarbefattning den enda återstående vid rikets hospital och asyler. Ett bifall till ansökningen kan således icke medföra några konsekvenser för framtiden.

Slutligen vill jag nämna, att statsmyndigheterna vid ett föregående tillfälle medgivit underordnad läkare vid hospital att, utan hinder därav att han icke avlagt medicine licentiatexamen, komma i åtnjutande av löneförmåner, som avsetts för underordnad läkare med medicine licentiatexamen. Genom nådigt brev den 27 maj 1898 har nämligen i enlighet med riksdagens därom fattade beslut medgivits, att medicine kandidaten E. L. Fagergren finge, så länge han innehade sin dåvarande befattning såsom biträdande läkare vid Stockholms hospital, tillgodonjuta en personlig årlig löneförbättring av 1,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att underläkaren vid Kristinehamns hospital, medicine kandidaten Axel Boo Erik Wahlström må, utan hinder därav att han icke avlagt medicine licentiat-

examen, söka och erhålla befattning såsom biträdande läkare vid statens hospital och asyler med förordnande tillsvidare.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Adelgren.
